

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 1,— złoty. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tym podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-lin. wiersz 30 groszy. Reklamy przed dziełem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska” wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. Prenumerata płatna z góry. Ogłoszenia płatne natychmiast. — Wydawca, drukiem i nakładem: Władysława Wesołowskiego w Nowem. Odpowiedz. przyjmuje: Władysł. Wesołowski, Nowe.

Nr. 4.

Nowe, sobota 28-go stycznia 1939 r.

Rok XVI.

Z dnia.

— Dochody i wydatki państwowe. Rok budżetowy 1937-38 zakończony 31 marca 1938 r. był podobnie jak poprzedni rokiem bezdeficytowym. Zamknięty on został po stronie dochodów kwotą 2.373.465 tys. zł. a po stronie wydatków sumą 2.349.506 tys. zł. Dzięki temu nadwyżka dochodów wyniosła 23.959 tys. złotych.

W roku poprzednim t. j. 1936-37 dochody wyniosły 2.163.784 tys. zł, a wydatki 2.161.349 tys. zł, wskutek czego powstała mała nadwyżka w kwocie 2.435 tys. złotych.

Równowaga budżetowa utrzymała się również w roku budżetowym 1938-39. Pierwsze trzy kwartały tego roku przyniosły nadwyżkę w kwocie 1.844 tys. zł, wobec 11.177 tys. zł w analogicznym okresie 1937-38 r.

Dochody w pierwszych 9-ciu miesiącach 1938-39 roku, t. j. od 1 kwietnia do 31 grudnia 1938 roku wyniosły 1.826.822 tys. zł wobec 1.740.706 tys. zł w odpowiednim okresie 1937-38, wydatki zaś 1.824.978 tys. zł wobec 1.729.529 tys. zł. Dochody wzrosły więc o 86.116 tys. zł, a wydatki o 95.449 tys. złotych.

— Samochód chirurgiczny dla armii. Państwowa Służba Zdrowia ofiaruje wkrótce armii samochodową czółwikę chirurgiczną. Na cel ten zebrano już ok. 163.000 złotych.

— Liczba zakładów pracy i ubezpieczonych obowiązkowo, we wrześniu 1938 roku. Według ostatnich danych Z. U. S. w ogólnej liczbie 463.236 zakładów pracy zatrudnionych było w końcu września 1938 r., podlegających obowiązkowo ubezpieczeniu na wypadek choroby i macierzyństwa: 2.002.672 robotników i 329.031 pracowników umysłowych (łącznie: 2.331.707 osób). Z tej liczby przypadła na województwa centralne 208.931 zakładów pracy z 1.161.107 robotników i pracowników, na województwa wschodnie — 38.943 zakłady pracy z 200.323 pracującymi, na województwa zachodnie 81.119 zakładów pracy z 365.915 pracującymi, na województwa południowe 127.214 zakładów pracy z 557.914 pracującymi, na Śląsk Cieszyński — 7.029 zakładów pracy z 46.448 pracującymi.

— Zachorowania i zgony na choroby zakaźne. W listopadzie 1938 r. według danych G. U. S., przeciętna tygodniowa zachorowań i zgonów na tyfus brzusny wynosiła 418,0 i 36,4; na tyfus osutkowy — 32,2 i 1,6; na czerwonkę — 147,2 i 25,6; na płonicę — 538,6 i 5,4; na błonicę — 546,2 i 24,6; na odrę — 883,8 i 5,8; na krztusiec — 274,2 i 8,6; na gorączkę pędogową — 23,2 i 6,2; na Heine-Medina — 1,8 i 0,2.

— Imigracja do U. S. A. Według oświadczenia urzędu do spraw imigracji w Stanach Zjednoczonych w ciągu r. 1938 osiedliło się w U. S. A. na stałe 67.895 emigrantów z Europy. W roku 1937 wypuszczono do U. S. A. tylko 50.224 emigrantów, a w 1936 roku 36.229 osób.

— Wiele kosztuje Japonię wojna z Chinami? W początku lutego zostanie przedstawiony parlamentowi japońskiemu nadzwyczajny budżet armii i to w związku z operacjami wojennymi w Chinach. Suma wydatków nadzwyczajnych na cele wojskowe przekroczyć ma 5 miliardów jen.

— Projekty rozporządzeń o poborze podatku scalonego obrotu. Ministerstwo skarbu nadesłało samorządowi gospodarczemu do wypowiedzenia się projektu rozporządzeń o poborze scalonego podatku obrotowego od sprzedaży: a) zapalek, b) cementu, c) cukru, d) artykułów Polskiego Monopolu Tytoniowego i Państw. Monopolu Spirytusowego, soli wprowadzonej do obrotu przez Polski Monopol Solny i losów loterii, wydanych przez Polski Monopol Loteryjny oraz d) piwa, napojów winnych, wódek gatunkowych, octu, kwasu octowego i drożdży.

Wymienione projekty w związku z podwyżką niektórych stawek wprowadzoną na zasadzie ustawy o podatku obrotowym, przewidywały również pewne podwyższenie stawek podatku scalonego w odniesieniu do artykułów wymienionych ad a), b), d) oraz losów loterii.

Powyższe projekty stanowiły przedmiot narad Międzyzbirowej Komisji Skarbowej, przy czym skrytykował się na ogół pogląd, że stawki podatku skalkulowane zostały zbyt wysoko.

Wielki koncert wojskowy.

Wobec zbliżającego się szybkim krokiem końca karnawału, zawsze ruchliwe Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo w Nowem postanowiło, połączając swój obowiązek z przyjemnością dla dobroczyńców, urządzić w niedzielę, dnia 5-go lutego br. na sali p. Borkowskiego wielki koncert wojskowy a następnie zabawę.

Koncert wykonać wyszukany zespół symfoniczny znanej orkiestry starogardzkiego pułku piechoty z Grudziądza, składający się z 20 orkiestrantów oraz bardzo utalentowane soliści. Początek koncertu punktualnie o godz. 19,30.

Do tańca zaś przegrzywać będzie salonowy zespół tego samego pułku.

Sekoja imprezowa Stowarzyszenia dokłada dużo starań, aby oryginalnymi niespodziankami i piękną dekoracją sali stworzyć dla Szanownego Obywatelstwa naprawdę miłą rozrywkę.

Karty wstępu na koncert nabyć można w przedsprzedaży w księgarni p. Wesołowskiego.

Dochód z koncertu jak i z zabawy przeznaczony jest na cele charytatywne Stowarzyszenia, które w obliczu zimy i z powodu braku potrzebnych funduszy walczą w bardzo trudnych warunkach, aby chociaż w skromnej mierze przyjąć z pomocą starcom, chorym i rodzinom bezrobotnym.

To też z tego miejsca Stow. Pań Miłosierdzia apeluje do nigdy nie zawodzącego Obywatelstwa naszego miasta i okolicy, o ile rozchodzi się o tak szlachetne cele, aby i tym razem zyczliwie poparło tę wysoce wartościową imprezę.

— Zbiory głównych ziemiopłodów w roku 1938. Główny Urząd Statystyczny dokonał ostatecznych obliczeń zbiorów pięciu głównych ziemiopłodów dla całej Polski. Zbiory te w tysiącach kwintali przedstawiały się następująco: pszenica 21.718,9, żyto 72.534,1 jęczmień 13.713,3 owies 25.564,7 ziemniaki 345.582,3.

W porównaniu do zbiorów zbóż w również urodzajnym r. 1933, zbiory w r. 1938 były dla: pszenicy niższe o 0,1 proc., dla żyta wyższe o 2,5 pr., dla jęczmienia niższe o 4,5 pr., dla owsa niższe o 1,0 pr.

Na Morzu Śródziemnym.

Morze Śródziemne stało się terenem ostrej rywalizacji między mocarstwami, których posiadłości i morskie linie komunikacyjne związane są z kwestią równowagi sił lub predominacji jednego czy grupy tych mocarstw na wodach śródziemnomorskich.

W danej chwili najostrzejsza faza owej rywalizacji, przybierającej nawet formę jawnego konfliktu, rozgrywa się między Italią i Francją na tle pretensyj i żądań kolonialnych, dotyczących terenów czy krajów położonych nad brzegami morza Śródziemnego w takich punktach, że posiadanie ich zapewniłoby w danym wypadku Italii np. istotną hegemonię morską i uczyniłoby z morza Śródziemnego t. zw. mare nostrum, zamknięte jezioro italskie. Bezpośrednio dotyczy sprawa przewagi sił morskich na tym morzu i Anglii, jako że via Gibraltar i Suez prowadzi najkrótszą drogą morską do Indji.

Wynikiem zaostrzenia stosunków między Anglią, Francją z jednej strony i Italią a pośrednio i Niemcami z drugiej jest przyspieszony wyścig zbrojeń na morzu i wzrost koncentracji flot wojennych zainteresowanych mocarstw na morzu Śródziemnym.

Flota francuska powiększyła się w tych dniach o nową, potężną jednostkę bojową w postaci 35.000 tonowego pancernika „Richelieu”, spuszczonego na wodę w Brest. Niezadługo wykończony będzie pancernik „Jean Bart”, przystąpiono też do budowy pancernika

„Clemenceau” przyrodniego brata „Richelieu”, liczącego jak i ten 35.000 ton. Te trzy jednostki bojowe wejdą w skład eskadry atlantyckiej.

Jakie jest obecne ustosunkowanie sił na morzu Śródziemnym, o ile chodzi o trzy główne mocarstwa?

Redaktor paryskiego dziennika „Journal des Debats”, Maurice Pernot, doskonały znawca spraw dotyczących bliskiego Wschodu i basenu śródziemnomorskiego, daje taki obraz sytuacji:

W dniu 1 lipca r. ub. flota wojenna Italii liczyła ogółem 400.000 ton, w czym cztery pancerniki starszej daty ale zmodernizowane, 7 krążowników po 10.000 ton, 12 po 5 do 8.000 ton. Program dalszej rozbudowy obejmował 4 pancerniki po 35.000 ton (z których dwa są już na ukończeniu), dwanaście kontrtorpedowców i łodzie podwodne, oraz 24 ścigacze. Cała ta flota znajduje się na morzu Śródziemnym.

Francja dysponuje obecnie flotą wojenną liczącą około 500.000 ton. W skład jej wchodzi dwa nowoczesne krążowniki bojowe po 26.700 ton, „Dunkerque” i „Strasbourg”, trzy zmodernizowane pancerniki typu „Lorraine”, 7 krążowników po 10.000 ton każdy, 12 krążowników po 5 do 8.000, 32 kontrtorpedowce, 46 torpedowców, 70 łodzi podwodnych. W budowie znajduje się poza tym krążownik o 8.000 tonach, 7 łodzi podwodnych, ścigacze, stawiacze min. Siły te podzielone są między eskadrę Atlantyku i eskadrę śródziemnomorską.

Flota angielska na morzu Śródziemnym przedstawia wielkość zmienną, ponieważ jest ona niezmiennie zasilana w okresach naprężenia przez detaszowane z Home Fleet oraz z innych eskadr jednostki bojowe. Ogółem zaś liczy flota Wielkiej Brytanii 1.117.683 tony, do których przylączają się niezadługo nowe dwa pancerniki, cztery krążowniki i lekkie okręty posiłkowe.

Ustosunkowanie sił morskich na odcinku śródziemnomorskim jest, jak podkreśla p. Pernot, o tyle korzystne dla Francji, iż może ona liczyć ze względu na wspólne interesy na współdziałanie floty angielskiej. Obecne, jednoczesne manewry przy brzegach morza Śródziemnego floty francuskiej i angielskiej są potwierdzeniem tej solidarności.

W rachunku tym, jak zauważa jednak p. Pernot, pozostaje do uwzględnienia pozycja niemiecka. Dalszy wzrost liczebny łodzi podwodnych, których flota niemiecka liczy już 72 jednostki, niepokoi admiralację angielską, której nie wydaje się rzeczą pewną wyjaśnienie, iż ten przyrost łodzi podwodnych ma na celu wyrównanie sił na Bałtyku wobec zwiększenia liczby okrętów rosyjskich. Admiralicja angielska przypuszcza raczej, iż siły te mogą być użyte dla wzmocnienia w danej chwili i w danym punkcie floty włoskiej.

Wychodząc z tego założenia, kierownictwo sił morskich Francji liczy się z ewentualnym skoncentrowaniem na morzu Śródziemnym eskadry Atlantyku, straż zaś nad północno-wschodnią częścią Atlantyku objęłaby flota angielska.

Wszystkie dane, jak stwierdza w konkluzji p. Pernot, prowadzą do optymistycznego i pesymistycznego zarazem wniosku: Status quo może być utrzymane, a więc uniknąć można i starcia, ale za cenę olbrzymich zbrojeń jak i wysiłków finansowych.

Kto się podzielił milionem?

Jak wiadomo milion złotych padł w ostatnim dniu ciągnięcia czwartej klasy czterdziestej trzeciej Loterii Klasowej na nr 98632, będący własnością mieszkańców Centralnego Okręgu Przemysłowego.

Nowi milionerzy pochodzą przeważnie ze sfer kupieckich. Toteż wygrane pieniądze zamierzają poświęcić na rozwinięcie swych interesów handlowych.

Pan Franciszek Moskwa jest z zawodu eksporterem artykułów hodowlanych. Wierzył on stale w swoje szczęście i grał na Loterii Klasowej bez przerwy od 1926 roku, nabywając większą ilość części losów rozmaitych numerów do spółki z sześcioma kolegami.

Wygrana pozwoli p. Moskwie na przeprowadzenie pewnych planów, które znacznie rozszerzą zakres jego działalności.

Po zakończeniu czterdziestej trzeciej, weszliśmy w okres 44-ej Loterii Klasowej, w której planie przeprowadzono cały szereg bardzo korzystnych dla graczy zmian. Pomówimy o nich obszerniej w najbliższej przyszłości.

Na razie przypominamy, że czas już zaopatrzyć się w los do klasy pierwszej, której ciągnięcie rozpoczyna się 23 lutego r. b. i potrwa cztery dni.

Należy też pamiętać o konkursie loteryjnym i pośpieszyć się z nadsyłaniem odpowiedzi na pytanie: „Co to jest milion?“, gdyż termin mija z dniem 5 lutego br.

Wyjaśnienia prawne.

Jak długo trwać może okres próbny w umowie pracowniczej i jak umowa ta może być rozwiązana?

W myśl art. 7 ustawy o umowie o pracę pracowników umysłowych okres próbny nie może przekraczać trzech miesięcy, licząc od chwili przystąpienia do pracy, okres ten wlicza się do czasu przepracowanego w zakładzie pracy. Jeśli np. pracodawca angażuje pracownika umysłowego na próbę nie określając czasokresu tej próby, uważa się, iż umowa ta zawarta została na okres najwyżej 3 miesięcy. Jeśli np. pracodawca zawarł z pracownikiem umysłowym umowę próbną na dalsze 6 miesięcy próby, to w tym wypadku uważa się, iż druga umowa jest „próbną” tylko w okresie pierwszych jej 2 miesięcy, tak, aby był wyczerpany dopuszczalny okres 3 miesięczny. Po upływie 6 miesięcy umowa powyższa ulega rozwiązaniu, jako umowa terminowa wobec ekspiracji terminu.

Co do pracowników fizycznych to okres próbny pracy robotnika może trwać najdłużej 7 dni. Podczas okresu próbnego umowa o pracę może być rozwiązana każdej chwili przez którąkolwiek ze stron. Ale tu pracodawca umieszcza ważną klauzulę w interesie robotnika. Otóż nierozwiązanie umowy o pracę przed upływem okresu próbnego jest uważane za zawarcie umowy o pracę na czas nieokreślony, o ile, rzecz jasna, nie została zawarta z pracownikiem umowa innego rodzaju.

Języki istniejące.

Akademia Francuska ustaliła po długiej pracy liczbę 6700 języków, istniejących i martwych, z których w użyciu znajduje się dzisiaj na świecie 2796 łącznie z narzeczaniami. Z języków białej rasy najbardziej rozpowszechniony jest angielski, po nim niemiecki, dalej rosyjski, hiszpański, francuski, włoski. Z języków, które używają narody kolorowe najbardziej rozpowszechniony jest chiński, dalej japoński, arabski, hinduski.

Najelegantsza dama świata.

Tytuł najelegantszej damy świata przypada obecnie gwiazdzie salonów paryskich, pani Erlenor Patino, szwagierce arcy milionera boliwijskiego, króla cyny, Patino. Pani Patino zdetronizowała swe rywalki w dziedzinie mody i elegancji, księżnę Kentu i księżnę Windsor. W ciągu ostatnich trzech miesięcy wydała p. Patino milion franków na toalety. Może sobie na to pozwolić. Majątek p. Patino oceniają na pół miliarda dolarów.

Kariera króla prasowego.

— Mam dosyć zmywania butelek!

Rzekłszy to, młody człowiek postanowił w 1904 r. zmienić tryb życia tak, jak się zmienia koszulę czy parę rękawiczek. William Maxwell Aitken, ubogi jak mysz kościelna, urodzony w Kanadzie, syn pastora szkockiego, od słów przeszedł do czynów. W 1909 r. zdobył już w Stanach Zjednoczonych fortunę, którą liczone na 5 milionów dolarów. Doprowadził do skutku pomysł, który polegał na połączeniu w jedną całość pewnych banków lub gałęzi przemysłu. Operacje te przyniosły mu spore zyski i... udział w portfelu akcyj.

— Pieniądze? Owszem, ale życie jednak jest monotonne, — zaopiniował Aitken. Opuścił Amerykę, wyładował w Anglii, sprzedał tu spory pakiet swych akcji, w 1907 r. został wybrany do Izby Gmin. W 1917 r. poseł Aitken otrzymał tytuł barona Beaverbrook, a w 1918 r. został ministrem propagandy.

W 1917 r. baron Beaverbrook nabył za 3 miliony franków „Daily Express”, dziennik znajdujący się w stanie upadku. Królował wówczas niepodzielnie na rynku prasowym „Daily Mail”, lorda Northcliffa. Beaverbrook zakasał rękawy, stanął do roboty i dopiął swego: „Daily Mail”, który po zgonie lorda Northcliffa przeszedł w ręce brata jego, lorda Rothermere, ma dzisiaj nakład 1 i pół miliona egzemplarzy dziennie, zaś „Daily Express”, bije dziennie 2 i pół miliona egzemplarzy!

Marzenia młodego, uboższego Aitkena spełniły się: dzisiaj jest on królem prasowym Anglii, właścicielem dziennika o największym nakładzie na świecie, wywiera ogromny wpływ na opinię publiczną a również i na bieg spraw politycznych.

Najtańszy gmach ambasady.

Jednym z najpiękniejszych pałaców w Rzymie jest pałac Farnese. W tym gmachu mieści się ambasada francuska. Jest to z pewnością najtańszy gmach ambasady na świecie, gdyż roczny czynsz wynosi... pięć franków. Ta suma ma oczywiście swoją historię. Ambasada francuska mieści się w pałacu Farnese od iks lat. W 1911 r. rząd francuski postanowił nabyć na własność pałac. Włosi zgodzili się, ale pod warunkiem, że kupno obowiązuje tylko na 25 lat. Zgodzono się na ten warunek i gmach przeszedł na własność Francji. Po 25 latach Włosi zażądali zwrotu gmachu ambasady. Frank w międzyczasie spadł gwałtownie. Rząd francuski wystąpił z kontrpropozycją oddania Włochom na własność gmachu w Paryżu, gdzie mieści się ambasada Italii. Obie strony zgodziły się na nowy status i odtąd ambasada francuska w Rzymie płaci rocznie tylko 5 franków, jako zwrot kosztów stemplowych przy zawarciu układu.

Narodziny niedźwiedzia polarnego.

W dziale zoologicznym parku Skansen, w Sztokholmie, urodził się niedźwiedź polarny. By otoczyć go odpowiednią opieką, przeniesiono niedźwiedźka, nazwanego „Snieżką”, do obory, gdzie dostaje mleko z butelki. „Snieżka” ważyła przy urodzeniu zaledwie dwa kilogramy, przybywa jej jednak stale na wadze, a gdy dorosnie ważyć będzie 600 kg. Komentując niezwykle wydarzenie, jeden z dyrektorów Hagenbecka w Hamburgu, twierdzi, że niezwykle trudno jest utrzymać przy życiu niedźwiedzia polarnego urodzonego w niewoli. W latach 1906 — 1938 nie było narodzin niedźwiedzia polarnego w Skansen, ale w latach 1895 do 1905 urodziło się ich aż siedem, z których trzy żyły kilka lat, a jeden, urodzony w grudniu 1906 r. żył do 1928 r., czyli 22 lata. „Snieżka” wzbudziła wielkie zainteresowanie w prasie, a Svensk Filmindustri Company sfilmowała niedźwiedźka, który stanie się niewątpliwie nową atrakcją parku-muzeum Skansen.

Licytacja drzewa.

Licytacja drzewa użytkowego z lasu miejskiego odbędzie się

w środę, dnia 1 lutego 1939 r.
o godz. 10³⁰

w sali ratuszowej w Nowem.

Sprzedawać się będzie 218,57 m³ drzewa sosnowego użytkowego i to:

II klasy	56,07 m ³
III „	122,46 „
IV „	40,04 „

Licytacja odbędzie się z podaniem ceny loco las na każdy poszczególny los (dla wszystkich klas).

Kupujący poddaje się warunkom sprzedaży bez zastrzeżeń. Warunki sprzedaży są wyłożone do wglądu w biurze Zarządu Miejskiego.

Nowe, dnia 24 stycznia 1939 r.

(—) Kuchożyński, Burmistrz.

Jako w drugą bolesną rocznicę śmierci

ś. † p.

Jana Świdzińskiego

odbędzie się

Msza św.

w dniu 31 stycznia, tj. we wtorek o godz. 9-tej przed poł., na którą zapraszają

Żona i synowie.

Zagubionego psa (wilka)

odebrać można u

A. Rajskiego, Nowy Świat 10.

Koks gazowniczy,
dobrej jakości

ma stale na sprzedaż

Gazownia Miejska Nowe.

Sprzedaż

poinwenturowa.

WIELKA

SPRZEDAŻ RESZTEK PO NIEBYWALE NISKICH CENACH.

Rynek 25

W. JAŹDŻEWSKI, Nowe

Telefon 15

BŁAWATY. KONFEKCJA. GALANTERIA. OBUWIE.